

Verkkotapahtumat ja digitaaliset opastukset

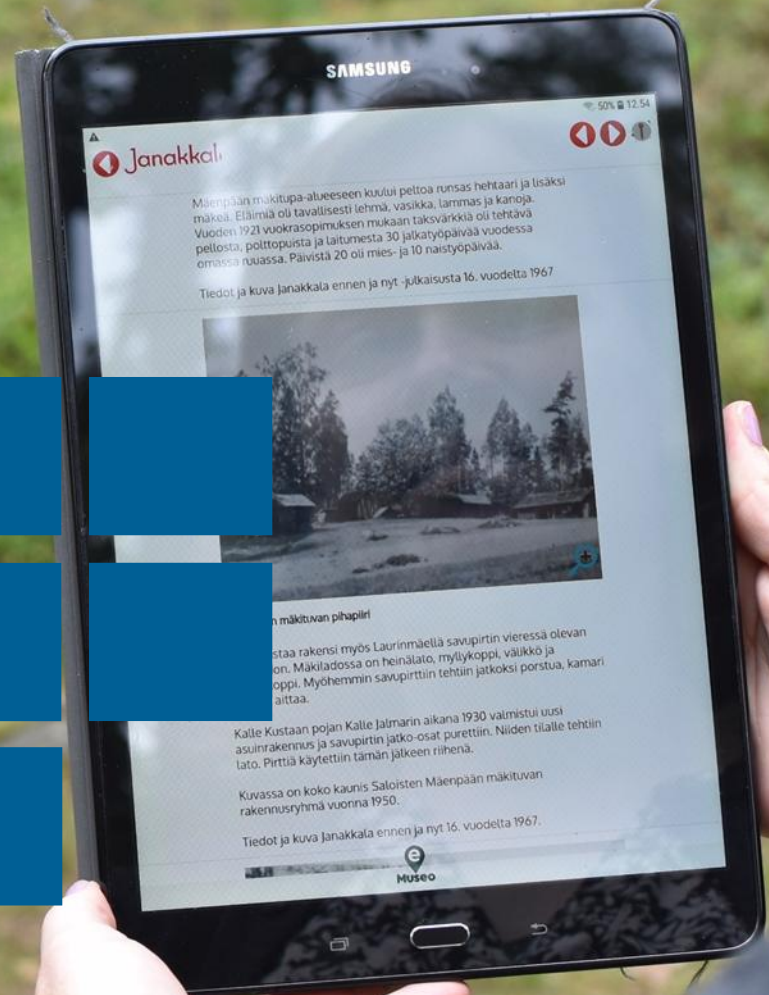
Jonina Vaahtolammi, Kotiseutuliitto

**Suomen
Kotiseutuliitto**

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Tänään aiheina:

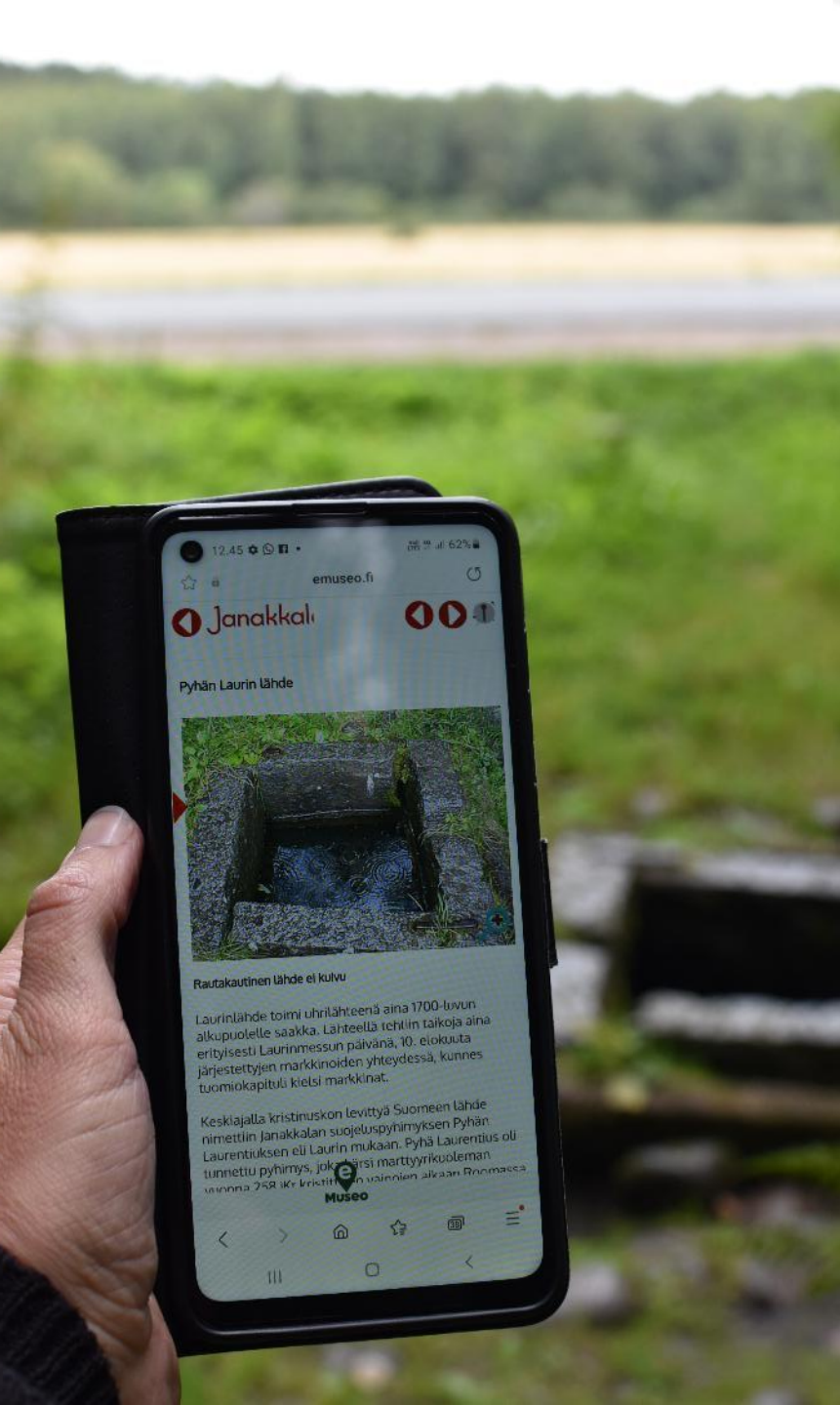
- Digitaalisuus paikallismuseon tapahtumatoiminnassa, mitä ja miksi
- Verkkotapahtumat ja digitaaliset apuvälineet tapahtumien järjestämisessä
- Digitaaliset opastukset, mobiiliopastukset ja digitaaliset tukipalvelut opastustoiminnassa

Laurinmäen Torpparimuseon
mobiiliopastus museoalueella.
Kuva: Riina Koivisto.

Digitaalisuus paikallismuseon tapahtumatoiminnassa

- Valtaosa museoista järjestää yleisölle erilaisia tapahtumia ja opastuksia, ne elävöittävät museota ja houkuttelevat kävijöitä.
- Myös museon yleisötyössä voidaan hyödyntää monin eri tavoin digitaalisuuden mahdollisuuksia:
 - Verkkoluentoja, sähköinen ilmoittautuminen, mobiiliopastukset, etäopastukset, sähköinen palaute.
- Koronan myötä ihmiset oppivat kuluttamaan kulttuuria myös verkossa, ja koronan myötä toimijat kokeilivat rohkeasti erilaisia tapoja tuottaa sisältöjä digipalveluihin ja -alustoille.

Janakkalan eMuseo-opas.
Kuva: Riina Koivisto.

Kysely museoille

Teimme syksyllä 2024 paikallismuseoille kyselyn digitaalisten palveluiden tilanteesta, 95 museota vastasi.

- 20 % vastanneista on tehnyt mobiiliopastuksia.
- 3 % vastanneista järjestänyt verkkotapahtumia.

Digitaalisen yleisötyön edut ja hyödyt

- **Saavutettavuus:** verkon välityksellä tai mobiilisovellusta hyödyntäen ihmisten on helppo tutustua museon sisältöihin sieltä missä he ovat tai silloin kun he ehtivät.
- **Yleisöiden tavoittaminen:** museon sisältöihin voivat kiinnostuneet tutustua myös kauempaa ja omalta kotisohvalta kävin.
- **Monipuolisuus:** eri yleisöt tarttuvat erilaisiin tapoihin kertoa museosta ja sen kokoelmista, osaa yleisöstä kiinnostavat digitaaliset tavat.
- **Voidaan tarjota sisältöjä pidempään:** esim. nauhoitetut luennot tai pysyvät mobiiliopastukset.

Digitaalisuus museon tapahtumissa

**Suomen
Kotiseutuliitto**

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Verkkotapahtuman hyödyt

- Helppo ja hyvä tapa tuoda esille museon tarinoita ja kokoelmia. Digipalveluilla tavoitetaan yleisöitä laajalti. Kokoelmistaan kertomalla museo lisää merkitystään.
- Yleisö odottaa ja toivoo digitaalisia palveluita ja sisältöjä myös museoilta. Yleisö haluaa tutustua erityisesti kokoelmiin ja niiden kertomiin tarinoihin.
 - Kohti parempia digisisältöjä -hankkeen kyselyyn vastanneista kävijöistä 88 % mielestä museoiden digisisällöt ja digipalvelut ovat tarpeellisia.
- Tarjoaa myös mahdollisuuden vuorovaikutukseen, esim. kommenttien ja tarinoiden keräämisen.

Suomen
Kotiseutuliitto

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Hausjärven kotiseutumuseo. Kuva: Riina Koivisto.

Digitaalisia tapahtumia ja opastuksia:

Museoyhdistyksen
kokous

Verkkoluento

Verkko-opastus

Festivaali verkossa

Suunnittelukokous /
verkoston tapaaminen

Verkkokoulutus

Alustat ja järjestelmät

- Verkkotapahtumien järjestämiseen voidaan käyttää erilaisia palveluita tai alustoja.
- Etäkokousjärjestelmät:
Microsoft Teams, Zoom, Google Meet.
- YouTubeen livestriimaus ja striimausten tallennus.
- Facebook Live ja Instagram-live.
- Lisäksi erilaisia tapahtuma-alustoja, esim. Liveto, mutta nämä ovat usein maksullisia ja melko kalliita.
- Kuvaaminen mobiililaitteella, verkkokameralla tai ulkoisella kameralla.
- Kokeile eri alustoja ja testaa pienellä porukalla.

Ohjeita ja vinkkejä alustoista

- Kotiseutuliitto on koonnut verkkosivuilleen monenlaisia ohjeita ja vinkkejä järjestelmien omien ohjeiden lisäksi.
- Ohjeita liiton tietopankissa:
 - Ohjeet yhdistyksen sähköisen kokouksen järjestämiseen:
<https://kotiseutuliitto.fi/tietopankki/yhdistystoiminta/yhdistyksen-sahkoinen-kokous/>
 - Linkkilista etäyhteistyön välineistä:
<https://kotiseutuliitto.fi/tietopankki/yhdistystoiminta/linkkilista-etayhteistyon-valineista/>
 - Teams-ohje:
<https://kotiseutuliitto.fi/tietopankki/yhdistystoiminta/yhdistyksen-sahkoinen-kokous/teams-kokous/>

Kulttuuriympäristöpäivien verkkotapahtumat

- Euroopan kulttuuriympäristöpäivät on Euroopan laajin kulttuuriperintöön liittyvien yleisötapahtumien kokonaisuus, johon paikalliset järjestäjät voivat järjestää omia tapahtumiaan.
- Kotiseutuliitto on mukana päivien työryhmässä ja koordinoimassa kokonaisuutta Suomessa.
- Päivillä hyödynnetään runsaasti verkkotapahtumien helppoa saavutettavuutta.
- Viime vuosina esim. vuositeeman avaustilaisuus sekä tapahtumajärjestäjille suunnatut kahvipaussit on järjestetty verkossa, Teams-alustalla.

Esimerkkejä verkkotapahtumista

- Lappeenrannan museoiden Teams-museoklubi: Teamsissa toteutettavalla museoklubilla tutkija kertoi museoiden monumenttien kartoitusprojektista.
- Hailuoto-seuran tikkuröijypiirit: koronan vaikutuksesta seuran ja Taito Pohjois-Pohjanmaan tikkuröijypiiri siirtyi Zoomiin. Käsityöpiiri on jatkanut kokoontumista hybridinä, osa osallistujista paikan päällä ja osa Zoomissa.
- Helsingan keskiaikapäivä: koronapandemian aikana koko festivaali toteutettiin verkossa. Opastukset kuvattiin videoille, tuotettiin muita videotarinoita ja tietoisukuja ja keskiaikamarkkinat olivat verkossa.

Vinkkejä verkkotapahtuman järjestämiseen

- Pohdi, olisiko verkkotapahtumista teille hyötyä ja millaisen verkkotapahtuman haluaisit järjestää.
- Suunnittele verkkotapahtumalle ohjelma ja pohdi roolit tapahtumassa.
- Vertaile ja kokeile erilaisia alustoja.
- Keräätkö ilmoittautumisia? Hyödynnä maksuttomia järjestelmiä, esim. Gmail-tiliin liitettyä [Google Formsia](#).
- Jos linkki verkkotapahtumaan on avoimesti saatavilla, varaudu myös yllättäviin tilanteisiin tapahtuman aikana.
- Muista saavutettavuus, jos tallennat ja jaat verkkotapahtuman kanavillasi pidempään.

Muita digitaalisia apukeinoja

- Kerää tapahtuman palaute sähköisesti.
- Hyödynnä QR-koodeja lähitapahtumassa, voivat johtaa vaikka tapahtuman ohjelmaan, museon verkkosivuilla tai palautelomakkeeseen.
- Näytä opastuksella valokuvia tai muuta aineistoa tabletilta.
- Hyödynnä opastuksilla digitaalista äänenvahvistinta, jonka avulla suurempikin yleisö pystyy vaivatta seuraamaan opastusta. Vantaa-Seuran esityksessä kuulemme lisää.
- Verkkoluento tai -opastus voi olla myös maksullinen, esim. Serlachius-museon verkkoluennot. Linkki lähetetään osallistumismaksun maksaneille.

Suomen
Kotiseutuliitto

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Digitaalinen äänenvahvistin
Vantaa-Seuran opastuksella.
Kuva: Vantaa-Seura.

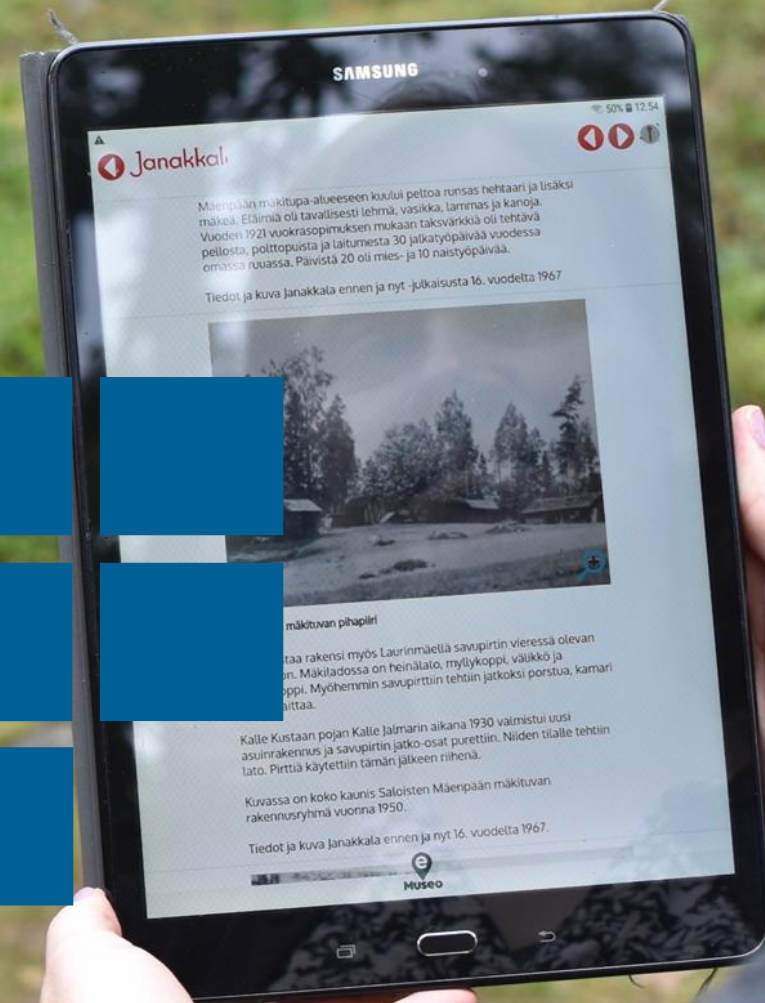
Digitaaliset- ja mobiiliopastukset paikallismuseossa

**Suomen
Kotiseutuliitto**

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Digitaaliset- ja mobiiliopastukset

- Digitaalisella tai mobiiliopastuksella on monia käyttötarkoituksia, voidaan tehdä eri kohderyhmille.
- Kun opastus on kerran tehty, voi sitä hyödyntää pitkään.
- Digitaalinen opastus voi olla esim. tallennettu video-opastus, verkossa tehty suora opastus tai omalla älylaitteella käytettävä mobiiliopastus.
 - Yleisölle voidaan tarjota lisätietoa kohteessa.
 - Opastusta voi seurata muualta, joko nauhoitteelta tai suorana lähetyksenä.
 - Suora lähetyk mahdollistaa myös kysymykset ja keskustelun. Myös mobiilioppaassa voi olla palautemahdollisuus.

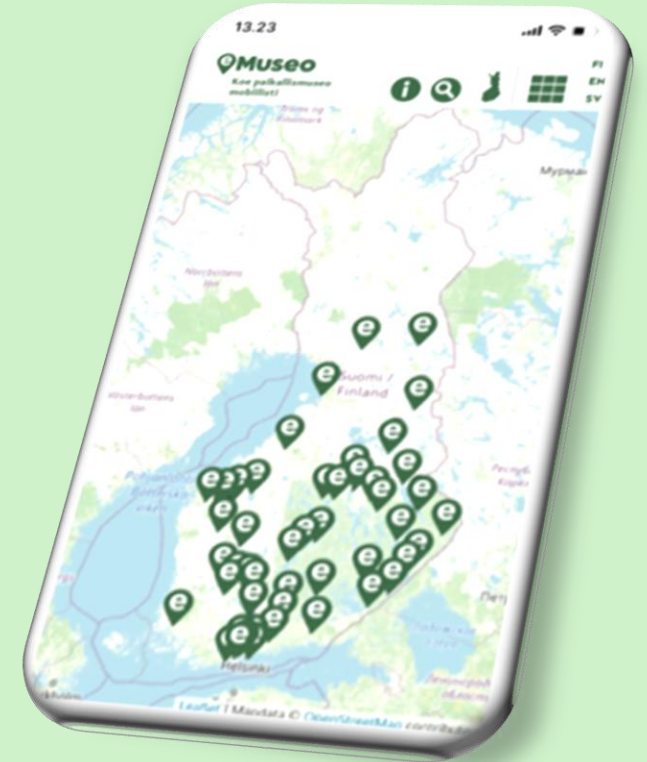
Mobiilireitti tai -opas

- Mobiilireittiin tai -opastukseen tutustutaan älylaitteella, esim. älypuhelimella tai tabletilla.
 - Tabletteja voi myös tarjota museolla lainaksi.
- Mobiiliopas- ja reittipalveluita museoille on useita:
 - [eMuseo-palvelu](#)
 - [Tarinasoitin](#) / Seinätön museo
 - [CityNomadi](#)
 - [Atla / Zoneatlas](#)
- eMuseo on räätälöity erityisesti pienille toimijoille ja paikallismuseoille, se on edullinen ja Kotiseutuliitto tukee eri tavoin.

eMuseo-palvelu paikallismuseoille

- eMuseossa yli 100 opasta, yli 300 reittiä, kannattaa tutustua.
- eMuseo-palvelua ylläpitää Kotiseutuliitto Momeo Oy:n kanssa.
- eMuseo-palvelulla museon, kävelyreitin tai matkailukohteen opas on aina käytettävissä mobiilivälineillä – kotona tai paikan päällä.
- eMuseo vastaa monen kohteen ongelmiin mm. rajatusta aukiolosta ja oppaiden vähyydestä ja tukee oikeaa opasta
- Lue lisää: <https://kotiseutuliitto.fi/tietopankki/emuseo/>
- Facebook-ryhmä eMuseo-käyttäjille:
<https://www.facebook.com/groups/emuseo>
- Vuosimaksu 100–200 € + alv / vuosi
 - Yhdistys tai vastaava, 100-140 € + alv / vuosi, kunta, 120-200 € + alv / vuosi

Tutustu oppaisiin:
<https://emuseo.fi/>

Erilaiset mobiilioppaat

- Oppaisiin voi liittää tekstiä, kuvia, karttoja, ääntä ja videoita.
 - Kuvia ja tekstiä yhdistävät reitit.
 - Reitit kartalla kulkien.
 - Video- ja ääniopastukset.
- Museo voi tehdä mobiilioppaita eri teemoista:
 - Kierros museon rakennuksilla tai huoneissa, esim. [Herttoniemen kartanon museo](#)
 - Näyttelyiden ja sen esineiden esittelyt, [Orimattilan ks-museo](#).
 - Kierros lähiympäristön kohteille, [Jokaiikan tarinat Kainuussa](#).
 - Reitit eri kohderyhmille, esim. lapsille [Pomarkun kotiseutumuseo](#).
 - Pelillisuus ja tehtävät, esim. [Kolin kotiseutumuseon Museovisa](#).
- Helppo tehdä eri kieliversioita.

Laurinmäen Torpparimuseon eMuseo-opas

- Janakkalassa on tehty eMuseo-oppaita niin Laurinmäen Torpparimuseolle kuin kunnan muillekin kohteille.
- Kunnan kulttuurituottaja kävi eMuseo-koulutuksen ja loi reitit itse suomeksi ja englanniksi.
- Opas on otettu hyvin vastaan ja se on toiminut mainiosti vain kesäisin auki olevalla ulkomuseoalueella ja lähistön muinaismuistoalueella.
- Opasta mainostetaan QR-koodeja hyödyntävin julistein.
- Vuonna 2024 eMuseoon on tehty yli 1000 käyntiä.
- Omin voimin tehtynä kustannus lähinnä palvelun vuosimaksu.

Suomen
Kotiseutuliitto

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Janakkalassa on tehty eMuseo-mobiilioppaita, joissa hyödynnetään mm. valokuvia.
Kuva: Riina Koivisto.

Laurinmäen Torpparimuseon eMuseo-opas

- Janakkalassa on tehty eMuseo-oppaita niin Laurinmäen Torpparimuseolle kuin kunnan muillekin kohteille.
- Kunnan kulttuurituottaja kävi eMuseo-koulutuksen ja loi reitit itse suomeksi ja englanniksi.
- Opas on otettu hyvin vastaan ja se on toiminut mainiosti vain kesäisin auki olevalla ulkomuseoalueella ja lähistön muinaismuistoalueella.
- Opasta mainostetaan QR-koodeja hyödyntävin julistein.
- Vuonna 2024 eMuseoon on tehty yli 1000 käyntiä.
- Omin voimin tehtynä kustannus lähinnä palvelun vuosimaksu.

Suomen
Kotiseutuliitto

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Laurinmäen eMuseo-oppaan
mainosjuliste museoalueella.
Kuva: Riina Koivisto.

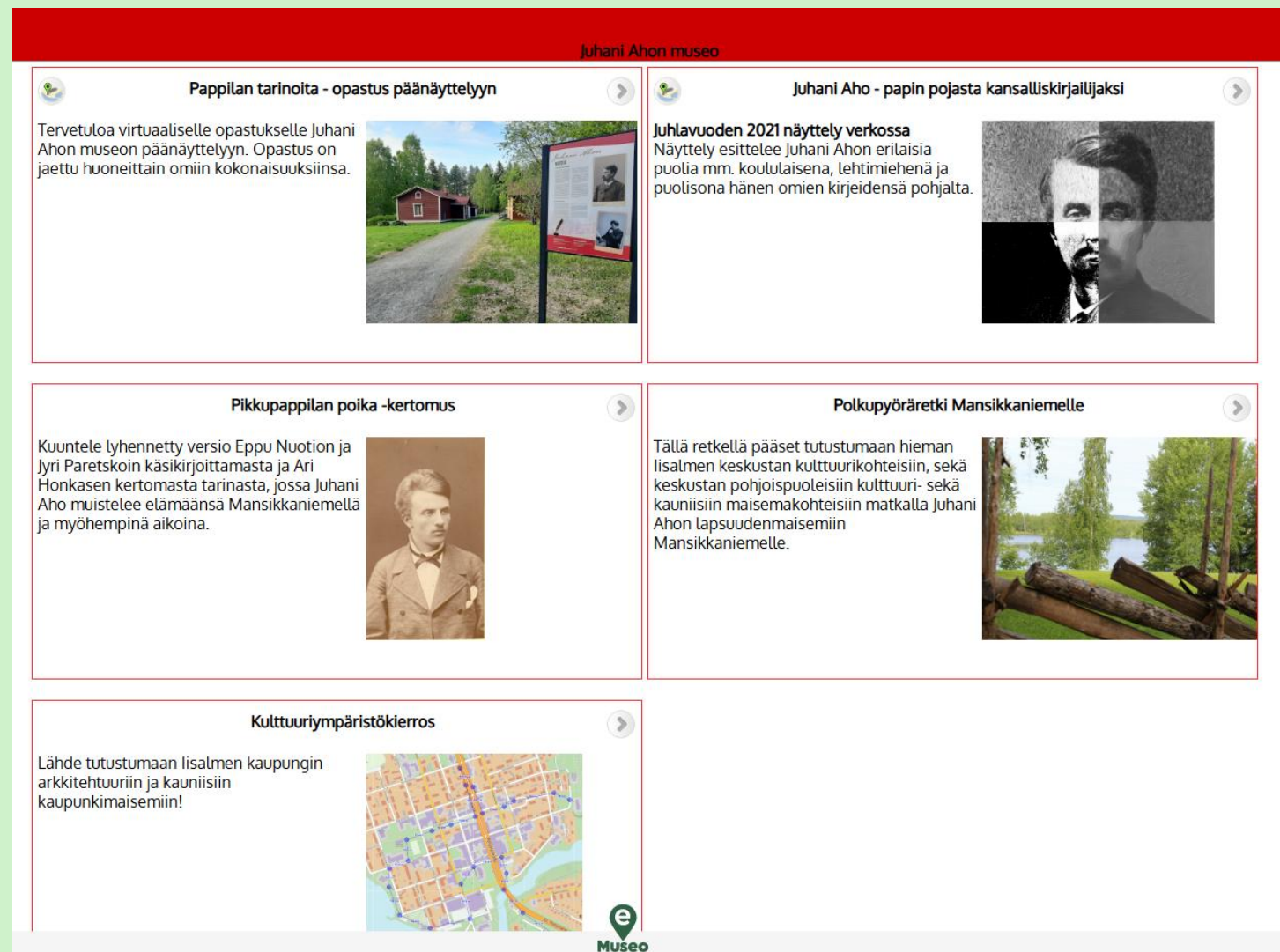
Juhani Ahon museon mobiiliopas

Digipamu-hankkeen
pilottitoimintaan osallistuvalla
Juhani Ahon museolla on hyvin
monipuolinen eMuseo-opas.

- Näyttelyiden esittelyä.
- Ääntä hyödyntävä opas.
- Myös reittejä lähialueille.
- Parhaillaan museo täydentää oppaitaan lapsille suunnatulla aineistolla.

Tutustu:

<https://emuseo.fi/juhaniahonmuseo/>

Juankosken Ruukki -kierros

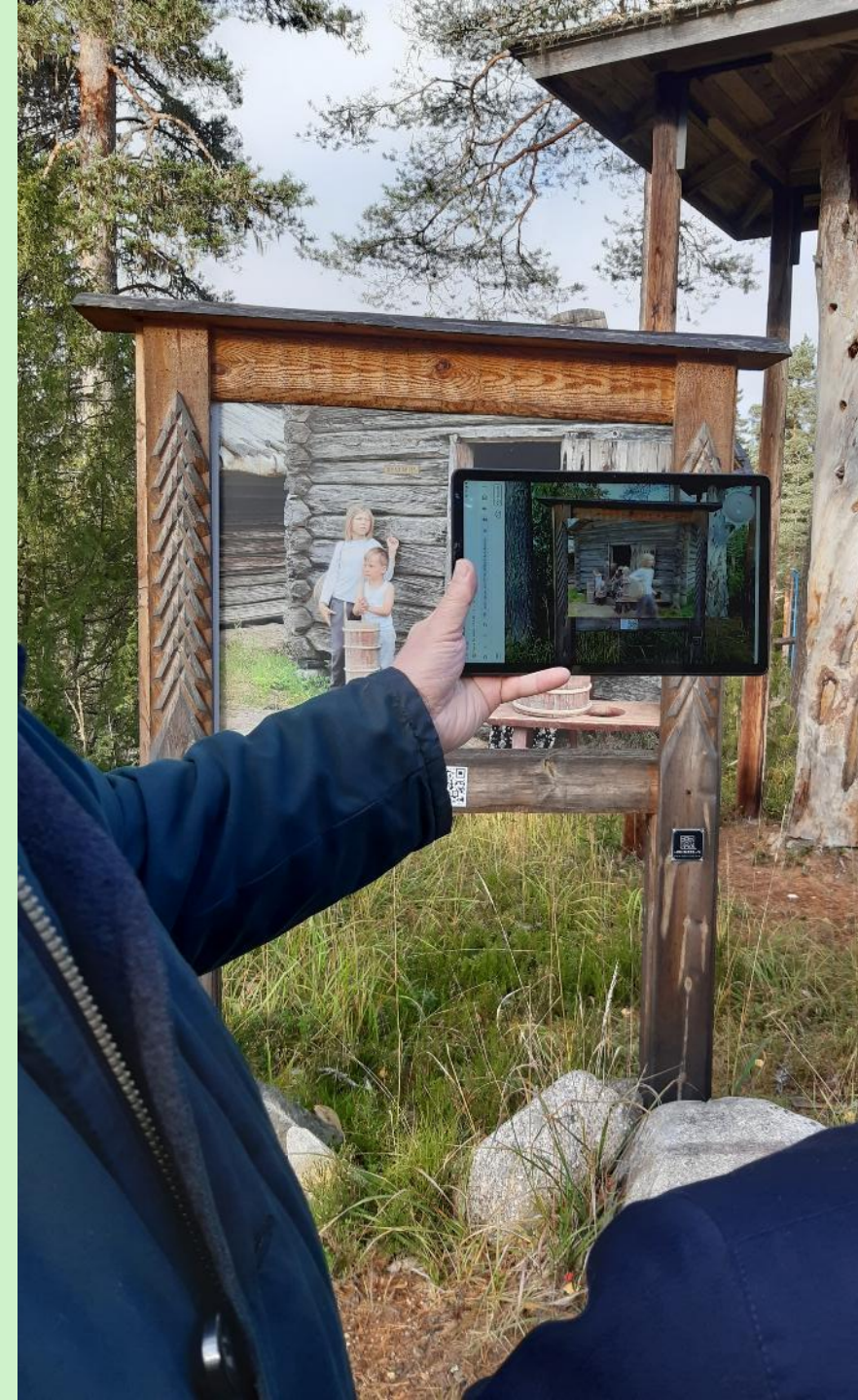
- Juankosken Museo Brunoun digitaalinen Juankosken Ruukki -kierros esittelee ruukkialueen historiaa näyteltyinä videoina. Idea lähti draamaopastuksista.
- Opastus Atla-palvelussa, alueella kyltit johdattavat alueella liikkujat opastukselle QR-koodien avulla.
- Testattiin myös lisättyä todellisuutta, mutta vaati erillisen sovelluksen lataamista, mitä moni ei tehnyt.
- Opastus ja kyltit toteutettiin Leader-hankkeessa. Sisältöjen toteuttajana kuopiolainen Salmi Productions.
- Museolla myös muita kierroksia, mm. Juice Leskisestä, tutustu Atlasta.

Museo Brunoun draamaopastuksen on tehnyt museota ylläpitävä Juankosken kulttuurihistoriallinen seura. Kuva: Marika Punamäki.

Konneveden Lehmipolku AR

- Konneveden AR-polku sai alkunsa Myllyt pyörimään – hankkeesta (Leader), jonka suunnitelmia korona muutti.
- Konneveden kotiseutuyhdistyksen väki tutustui ensin lähialueen muihin AR-toteutuksiin.
- Lehmipolku AR esittelee lisätyn todellisuuden (AR) keinoin karjanhoidon kulttuurihistoriaa.
- Polun AR-osuudet ovat Zappar-alustalla. Vuosikustannus noin 700 €.
- Kehykset tehnyt puutaitaja Jukola Industries.

Konneveden Lehmipolku AR

- Konneveden AR-polku sai alkunsa Myllyt pyörimään – hankkeesta (Leader), jonka suunnitelmia korona muutti.
- Konneveden kotiseutuyhdistyksen väki tutustui ensin lähialueen muihin AR-toteutuksiin.
- Lehmipolku AR esittelee lisätyn todellisuuden (AR) keinoin karjanhoidon kulttuurihistoriaa.
- Polun AR-osuudet ovat Zappar-alustalla. Vuosikustannus noin 700 €.
- Kehykset tehnyt puutaitaja Jukola Industries.

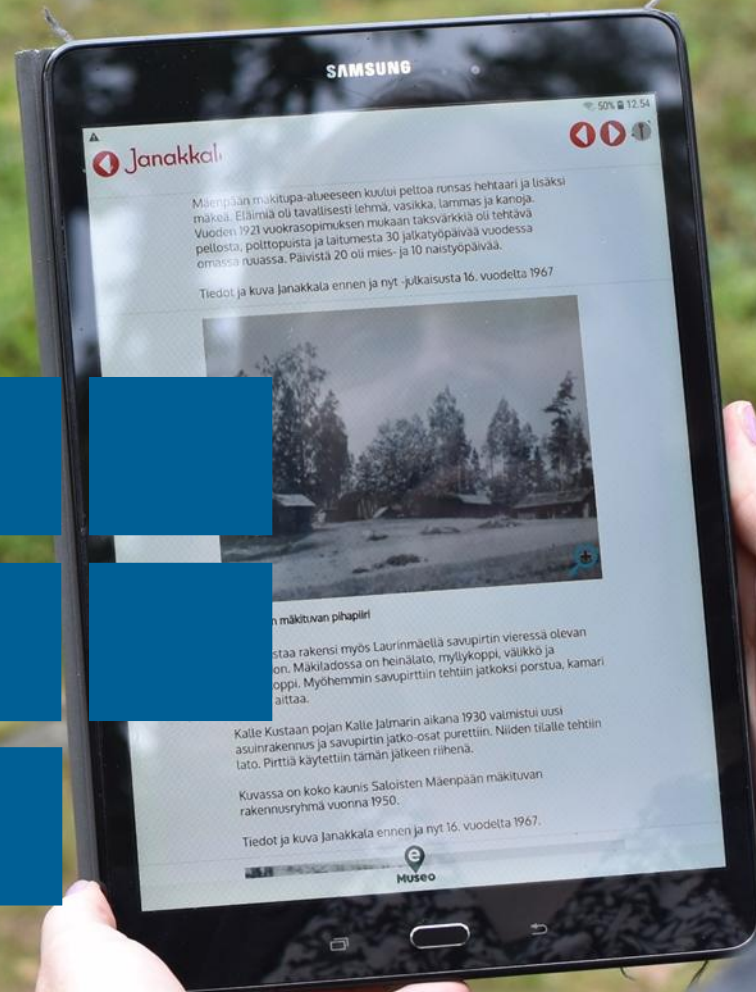
Vinkkejä ja hyviä toimintamalleja verkkotapahtumiin ja digiopastuksiin

**Suomen
Kotiseutuliitto**

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Pohdi omaa yleisötyön valikoimaa

- Kannattaa pohtia oman museon yleisötyön (tapahtumien, opastusten) valikoimaa. Mitä tarjoamme ja mitä haluaisimme tarjota?
- Onko nykyinen tapa sopiva vai olisiko hyvä olla myös saavutettavampia tapahtumia tai opastuksia.
- Ketä tavoittelemme, tavoittaako nykyinen yleisötyö heidät? Haluaisimmeko tavoittaa uusia yleisöitä?
- Jos haluamme hyödyntää digitaalisuutta, niin mihin omat resurssimme riittävät?

Vertaile ja testaa eri alustoja ja palveluita

- Tutki eri digitaalisten alustojen ominaisuuksia, käytettävyyttä ja hintoja. Pohtikaa, mikä alusta voisi olla teille sopiva.
- Kysy, mitä muissa museoissa käytetään, ja kokeile heidän palveluitaan.
- Vieraile museoissa ja testaa palveluita ja niiden käyttöä.
- Jos museolla on jo käytössään jokin digitaalinen alusta tai palvelu, kannattaa hyödyntää se potentiaali: tee samaan palveluun enemmän sisältöjä.

Kaappikello.
Kuva: Suomen kansallismuseo.

Varaudu muutoksiin

- Tallenna myös museon omalle tallennusvälineelle tai palvelimelle digitaalisten sisältöjen ja opastusten aineistot. Mukaan vaikka sopimusehtoihin.
- Jos palveluntarjoaja lopettaa tai ei sovi enää teidän tarpeisiinne, voitte viedä aineistot toiselle alustalle.
 - Näin ette menetä suurella vaivalla tehtyjä sisältöjä.
- Myös verkkosivujen uudistuksissa kannattaa olla tarkkana, ettei hyviä sisältöjä katoa alustan vaihdon yhteydessä.

Muista mainostaa

- Muista mainostaa museon kanavissa käytössä olevia palveluita ja tehtyjä sisältöjä.
- Eri vuodenaikoina voi mainostaa eri palveluita, sen mukaan miten museo on avoinna.
- Mainosta myös museon alueella, anna yleisölle ohjeita palveluiden käyttöön.
- On hyvä tasaisin väliajoin katsoa, että kaikki tarjonta on selkeästi esillä ja linkit toimivat.
- Yleisön muistuttelu aika ajoin myös kannattaa.

 emuseo.fi

Kuva: Markku Heikkinen, Helsingin kaupungin museo.

Astu sisään eMuseoon!

Tutustu eMuseo-palvelussa omatoimisesti Herttoniemen kartanon tarinoihin. Oppaasta löytyvillä reiteillä voit tutustua vaikkapa kartanon rakennuksiin tai siellä asuneisiin eläimiin.

 QR-koodi
mobiilipalveluun

 eMuseo
Koe kulttuuritahde
mobiilisti.

Herttoniemen kartanon museon eMuseosta on tehty juliste Kotiseutuliiton tarjoamaan pohjaan.

Kiitos!

Kysy lisää:

Projektipäällikkö Jonina Vaahtolammi

Etunimi.sukunimi@kotiseutuliitto.fi

**Suomen
Kotiseutuliitto**

**Euroopan unionin
rahoittama**
NextGenerationEU

Suomen Kotiseutuliitto | Kalevankatu 13 A 5, 00100 Helsinki
www.kotiseutuliitto.fi